

Д Ж И Д У К Р И Ш Н А М У Р Т И

ДЖИДУ КРИШНАМУРТИ 1895–1986, роден от родители индийци, получава образование в Англия и живее в Охай, Калифорния, САЩ. През 1922 г. преживява духовния „процес“, който продължава и след това. Той казва: „Истината е страна без пътека и вие не можете да я достигнете по никаква пътека, чрез никаква религия или секта... Единствената ми грижа е да освободя човека безусловно“. Той заявява, че не принадлежи към никаква каста, народност или религия и че не е обвързан с традициите. Отхвърлянето на всякакъв духовен и психологически авторитет е основна тема в беседите му. Той подчертава непрекъснато: „Ние трябва да сме съвсем наясно по този въпрос от самото начало. Не се изисква вяра, няма последователи, нито култ, нито пък каквото и да било убеждаване в някаква насока; затова само така можем да се срещнем на една и съща основа, на едно и също ниво. Тогава можем заедно да наблюдаваме изключителния феномен на човешкото съществуване“. Той създава фондации в Индия, Европа и САЩ с цел да не се допусне изопачаване на учението му и за да го разпространява, без някой да има право да интерпретира или да обожествява учението или личността му.

Кришнамурти пътува по света и изнася спонтанни беседи пред големи зали, пълни със слушатели, до края на живота си на 90-годишна възраст. Той смята, че човек трябва да се освободи от страха, обусловеностите, авторитета и догмите чрез самопознанието, което ще доведе до установяване на ред и психологическа трансформация. Разкъсваният от конфликти, изпълнен с насилие свят, не може да се трансформира в свят на доброта и съчувствие от никакви политически, социални или икономически стратегии. Той може да се промени само чрез преобразуването на индивида, което се постига чрез собствено самонаблюдение, без напътствието на духовни водачи или организираната религия. Значимостта на Кришнамурти като оригинален философ привлича вниманието на нетрадиционни и традиционни мислители и философи. Водачи на различни религиозни организации провеждат дискусии с него, на които той повтаря основната си идея, че авторитетът под каквато и да е форма – религиозен, психологически или политически – е препятствие да се види истината. След като слуша една беседа на Кришнамурти през 1961 г. Олгъс Хъксли казва: „Като че ли присъствах на проповед на Буда – такава сила, такава вътрешна убеденост...“ Дейвид Бом, специалист по теоретична физика и приятел на Айнщайн, признава, че в учението на Кришнамурти вижда паралел със собствената си революционна теория във физиката. Това довежда до срещи и разговори между двамата в продължение на години и спомага за изграждането на мост между така наречения мистицизъм и науката. Други учени смятат, че разсъжденията му по въпросите на времето, мисленето и смъртта подтикват към дълбок размисъл.

Освен откъси от световноизвестните книги на Джигу Кришнамурти, издадени на многобройни езици в различни страни, този сборник съдържа и извадки от непубликувани разговори и беседи, привличали винаги многобройна възторжена публика.

Джигу Кришнамурти

превод от английски Недялко Димитров

С Е Р И Я • П О З Н А Й С Е Б Е С И •

КНИГАТА НА ЖИВОТА

*Всекидневни медитации
с Кришнамурти*

*Ако искате да закупите книги на ИК „Кибеа“,
можете да ги поръчате чрез най-близкия до вас
книготърговец, или на телефон (02) 988 0193,
както и на електронните ни пощи
bookstore@kibea.net и office@kibea.net.*

ЦЕНТЪР ЗА КНИГИ И ЗДРАВЕ „КИБЕА“

София 1000, ул. „Д-р Вълкович“ №2А
(близо до ул. „Ангел Кънчев“ и ул. „Солунска“)
Фирмена книжарница: 988 0193

J. Krishnamurti
THE BOOK OF LIFE
Daily Meditations with Krishnamurti

Copyright ©1995 by Krishnamurti Foundation of America, Ojai, Kalifornia, USA

All rights reserved.

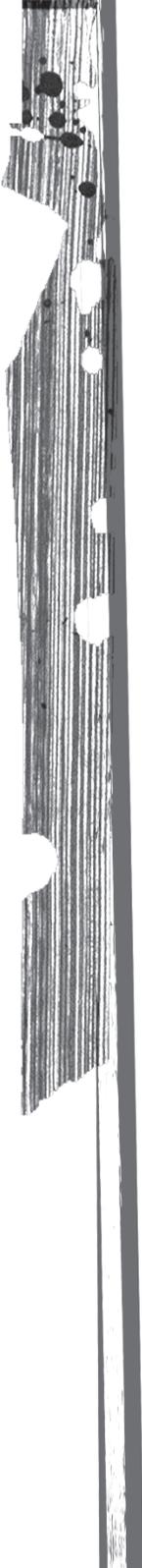
Всички права запазени.

За повече информация:
www.jkrishnamurti.org
Krishnamurti Foundation Trust
Brockwood Park
Bramdean, Hampshire SO24 0LQ, UK
www.kfoundation.org

Krishnamurti Foundation of America
P.O. Box 1560, Ojai, California 93024 USA
E-mail: kfa@kfa.org
Website: www.kfa.org

© Издателска къща „Кибеа“, 2015
© Недялко Димитров, превод и редакция, 2007
© Красимира Деспотова, графичен дизайн, 2015

ISBN 978-954-474-686-5

Съдържание

- 10 ВЪВЕДЕНИЕ
- 17 ЯНУАРИ
*Слушане, Учение,
Авторитет, Себепознание*
- 49 ФЕВРУАРИ
*Стремеж към промяна, Вяра,
Действие, Добро и зло*
- 79 МАРТ
*Зависимост, Привързаност,
Взаимоотношение, Страх*
- 111 АПРИЛ
Желание, Секс, Брак, Страст
- 143 МАЙ
*Интелигентност, Чувства,
Думи, Обусловености*
- 175 ЮНИ
*Енергия, Внимание,
Безизборно осъзнаване, Насилие*

- 207 **ЮЛИ**
*Щастие, Скръб,
Болка, Мъка*
- 239 **АВГУСТ**
*Истина, Реалност,
Наблюдател и наблюдавано,
Това, което е*
- 271 **СЕПТЕМВРИ**
*Интелект, Мисъл,
Знание, Ум*
- 303 **ОКТОМВРИ**
*Време, Възприятие,
Мозък, Трансформация*
- 335 **НОЕМВРИ**
*Живот, Смърт,
Прераждане, Любов*
- 367 **ДЕКЕМВРИ**
*Усамотение, Религия,
Бог, Медитация*

Въведение

През 1934 Кришнамурти казва: „Защо искате да бъдете ученици на книгите вместо да сте ученици на живота? Открийте какво е истина и лъжа във вашето обкръжение с всичките негови подтисничества и жестокости и тогава ще откриете какво е истина“. Той многократно изтъква, че „книгата на живота“, вечно променяща се с неизчерпаема жизненост, която не може да бъде обхваната от мисълта, е единствената, достойна „да се чете“. Всички останали книги съдържат информация втора ръка. „Историята на целия човешкия род е във вас, огромният резервоар от преживявания, дълбоко вкоренените страхове, вълнения, тъги, удоволствия и всичките вярвания, които човечеството е натрупало през хилядолетията. Вие сте тази книга“.

Книгата на Живота – Всекидневни медитации с Кришнамурти, е подредена по реда, по който Кришнамурти провежда своите беседи. Той обикновено започва с темата за слушането и контакта между говорещия и слушателите и завършва с въпросите, които възникват естествено, когато животът е в порядък и в съзнание то започва да се разкрива неизмерима дълбочина. По време на своите последни дни през 1985 и 1986 той говори за творчеството и за възможността за напълно нов начин на живот.

Много теми изпълват в неговото учение. Погледът му включва цялостно наблюдение на човешкото обуславяне, в което всеки

аспект на живота е взаимосвързан. *Книгата на живота* предлага размисли върху нова тема през всяка седмица на годината, като темата е развита в седем дни. Книгите, от които са взети откъсите, са посочени в края на това издание. Читателите, които се интересуват от изследване на някои от темите в още по-голяма дълбочина, биха могли да се насочат към пълния текст на книгите.

Кришнамурти започва да говори пред публика през 1929 с глас, който Олдъс Хъксли описва като притежаващ „вътрешен авторитет“. Неговото мощно изследване на природата на истината и свободата е отразено в милиони копия на неговите беседи и дискусии, които са публикувани и преведени на повече от четиридесет езика.

Макар да е срамежлив и стеснителен, Кришнамурти неуморно участва в хиляди разговори, провеждани без предварително подготвени бележки, и те разкриват по същество плодотворната тема, че Истината може да бъде открита от всеки, без помощта на някакъв авторитет и защото животът е всеприсъстващ във всеки един миг. Неговите разговори обхващат цялостно редица лични и социални конфликти и проблеми. Наблюдаването на дълбочината и сферата на нашето поведение, което се случва в момента, става необходимо действие в трансформирането на самите нас и нашето общество. Когато по време на един от неговите разговори е попитан защо говори и какво иска да постигне, той отговаря: „Искам да ви кажа, че може би има начин да откриете какво е реалността – не един начин като система или метод, но как да започнете. Ако можете да откриете това сами за себе си, тогава няма да има един говорещ, тогава всички ще говорим, всички ние ще изразяваме, че реалността в нашия живот е това, което сме ние... Истината не може да бъде натрупана. Това, което е било натрупвано, винаги е било разрушавано, то изчезва. Истината не може никога да изчезне, защото тя се разкрива само от момент на момент във всяка мисъл, във всяко взаимоотношение, във всяка дума, във всеки жест,

в една усмивка, в сълзите. И ако вие и аз можем да открием това и да живеем с него – самото живеене е неговото откриване – тогава ние няма да бъдем пропагандатори, а ще бъдем творчески човешки същества – не свършени човешки същества, но творчески човешки същества, което е коренно различно. И това е причината, поради която говоря и поради която вие сте тук и слушате“.

„Има само проблем, няма отговор. В самото разбиране на проблема стои неговото разрешаване.“ Често, когато му е задаван въпрос, Кришнамурти отговаря: „Нека да открием какво разбираме под...“, което означава, че той винаги започва с проучване на въпроса, като го поставя за изследване, вместо незабавно да пристъпи към даването на отговор. За Кришнамурти изследването на въпроса или проблема дава тласък на питането, а не простото следване на едно логическо и интелектуално търсене на отговор. Извадките в тази книга са представени като въпроси, които биха могли да бъдат поставени от страна на читателя без бързане за незабавен отговор.

Кришнамурти посочва, че диалогът с неговите слушатели в беседите не е интелектуален и не е закотвен в мисли и идеи. Той заявява: „В края на краищата, целта на тези разговори е да общуваме, а не върху вас да се налагат серии от идеи. Идеите никога не променят ума, никога не водят до радикална промяна в ума. Но ако общуваме един с друг по едно и също време и на едно и също ниво, може би тогава ще постигнем разбиране, което не е просто пропаганда,... така че тези разговори не са предназначени да ви убеждават или да ви разубеждават по никакъв начин, нито съзнателно, нито подсъзнателно“.

В повечето от своите лекции и разговори Кришнамурти използва думата „човечество“ или „човек“*, когато говори за цялото чове-

* На английски думата „mankind“ означава човечество, а „man“, освен „човек“ означава също и „мъж“. – Бел. прев.

чество. Но в по-късен период от своя живот той често прекъсва, като се обръща към слушателите: „Моля, когато казвам човечество, аз имам предвид и жените. Така че не ми се сърдете“.

Кришнамурти говори с изключителна простота, а не като гуру или религиозен учител със сложно учение, със специален речник или тежестта на някаква организация или секта. Търсенето на неговото ясно и автентично учение нараства, тъй като той пътува по света. От 1930 до неговата смърт през 1986 г. той говори пред все по-големи аудитории в Европа, Северна Америка, Австралия, Южна Африка и Индия.

Тази книга съдържа извадки от публикувани и непубликувани разговори, диалози и съчинения от периода между 1933 и 1968 година. Сред тях е първата много популярна книга на Кришнамурти *Образованието и смисълът на живота**, написана под един огромен дъб в Охай, Калифорния и публикувана през 1953 г. от издателство „Харпър и Роу“, издателството, което продължава в продължение на повече от тридесет години да публикува неговите творби в Америка. Следващата му книга, *Първата и последна свобода*** , също е публикувана от „Харпър и Роу“ през 1954 г. с дълъг предговор от Олгъс Хъксли, близък приятел на Кришнамурти.

Коментари върху Живота е написана между 1949 и 1955 г. на един дъх и без корекции и поправки. Олгъс Хъксли окуражава Кришнамурти да пише и ръкописът, редактиран от Д. Раджгопал е публикуван през 1956 година. Всъщност това е хроника на поредица интервюта на Кришнамурти с хора, дошли, за да бъдат с него и да беседват и в тези страници присъства чувството на среща на двама приятели, които разговарят и изследват живота без колебание и страх. Главите в тези книги често започват с кратко описание на пейзажа, климата и животните наоколо. От простотата на то-

* Книгата е публикувана в български превод от ИК „Кибера“. – Бел. рег.

** Книгата е публикувана в български превод от ИК „Кибера“. – Бел. рег.

зи естествен свят идва безусилното преминаване към вътрешния пейзаж на обръкване, вълнения и вярвания, който в общ план или персонално се отнася за хората, дошли да се срещнат с Кришнамурти. Някои интервюта не са включени в тези първи три тома на *Коментари върху живота* и те се публикуват тук за първи път.

Живот напред и *Мисли за тези неща* бяха редактирани от Мери Лутиенс, приятелка от детските години на Кришнамурти, и публикувани от „Харпър и Роу“ през 1963 и 1964 година. Тези две книги включват кратко изложение на отбрани въпроси и отговори на млади хора и бяха така добре приети, че са смятани за литературна класика. Те бяха последвани от поредица публикации, които нараснаха до повече от петдесет книги.

Кришнамурти не смята, че той самият е важен и необходим за процеса на разбиране на истината, на виждането на истината за самите себе си. При един случай той говори за себе си като за „телефон“, като за механизъм, използван от слушателите. Той подчертава: „Това, което казва говорещият, има малко значение само по себе си. Истински важно е умът да бъде така безусловно осъзнат, че той да е в състояние на разбиране през цялото време. Ако ние не разбираме и просто слушаме думите, неминуемо се впримчваме в серия от концепции и идеи, като по този начин установяваме образци, модел, към който се опитваме да се приспособим в ежедневието и така наречения духовен живот“.

Важно е да разбирате начина, по който Кришнамурти разглежда взаимоотношенията между двама души, които търсят истината. През 1981 г. той казва: „Ние сме като двама приятели, които седят в парка в прекрасен ден и разговарят за живота, разговарят за своите проблеми, изследват истинската природа на съществуването и се питат сериозно защо животът се е превърнал в такъв огромен проблем, защо макар интелектуално да сме много образовани, все още нашият ежедневен живот е такава мелница, лишен е от смисъл, важно е само оцеляването – което отново

е по-скоро поставено под съмнение. Защо животът – нашето ежедневно съществуване – се е превърнал в такова мъчение? Може би ходим на църква, следваме някакъв лидер, политически или религиозен, но ежедневният ни живот е винаги огромна бъркотия, въпреки че има определени периоди, които са понякога радостни, щастливи, винаги има облак на тъмнина, обгръщащ нашия живот. И тези двама приятели, каквито сме ние, разговарят заедно по приятелски начин, може би с дълбоки чувства, със загриженост, с интерес дали въобще е възможно да живеем нашия ежедневен живот без нито един проблем“.

ЯНУАРИ

Слушане

Учене

Авторитет

Себепознание

Слушане без усилие

Седели ли сте някога много тихо, без вниманието ви да е насочено към каквото и да било, без да правите усилие да се концентрирате, но с много тих, наистина спокоен ум? Тогава вие чувате всичко, нали? Вие чувате далечните звуци така добре, както по-близките и също като звуците, които са съвсем близо, непосредствено до вас – и това означава, че наистина чувате всичко. Вашият ум не е ограничен до малък и тесен канал. Ако вие можете да слушате по този начин, да слушате без усилие, без напрежение, вие ще откриете, че една необикновена промяна започва да се извършва вътре във вас, промяна, която идва без участието на вашата воля, без вашето усилие, и в тази промяна има невероятна красота и дълбочина на прозрението.

Слушане без филтри

Как слушате? Дали слушате с вашите представи, чрез вашите представи, чрез вашите амбиции, желания, страхове, вълнения, чрез слушане само на това, което искате да чуете, само на това, което ще ви достави удоволствие, което ще ви поласкае, това, което ще ви предостави комфорт, което за момент ще облекчи вашето страдание? Ако вие слушате през филтъра на вашите желания, тогава очевидно слушате собствения си глас, слушате собствените си желания. А дали има някакъв друг начин на слушане? Не е ли важно да открием как да слушаме не само това, което е казано, а всичко – шума на улиците, бърбенето на птиците, звука от преминаването на трамвая, неспокойното море, гласа на вашия съпруг, на вашата съпруга, на вашия приятел, плача на бебето? Слушането има стойност само когато човек не проектира своите собствени желания чрез това, което слуша.

Може ли човек да премахне всички филтри, през които слуша, и да слуша истински?

Отвъд шума на думите

Слушането е изкуство, което не се постига лесно, но в него има красота и огромно разбиране. Ние слушаме с различна дълбочина на нашето съществуване, но нашето слушане винаги е от позицията на предварително изградени представи или от определена гледна точка. Ние не просто слушаме. Винаги има намеса на филтъра на нашите мисли, умозаклучения и представи... За да се слуша, би трябвало да има вътрешна тишина, свобода от намесата на придобитото и релаксирано внимание. Такова пасивно и същевременно будно състояние е способно да чуе това, което е отвъд буквалното значение на думите. Думите объркват, те са само външното средство за общуване, а за да общувате отвъд шума на думите, трябва да бъдете в състояние на будна пасивност. Тези, които обичат, знаят как да слушат, но е изключително трудно да се открие някой, който слуша истински. Повечето от нас искат резултати, преследват цели – ние винаги се стремим да побеждаваме и завладяваме и следователно не слушаме.

Само в дълбокото вслушване човек може да чуе песента на думите.

Слушане без мисли

Дали сте се заслушвали в песента на птиците? За да се вслушате в нещо е необходимо умът ви да бъде тих – не някаква мистична тишина, а просто тишина. Аз ви казвам нещо и за да ме чуете, трябва да бъдете тихи, а не да имате всякакъв вид идеи, бръмчащи във вашия ум. Когато гледате цвете, гледайте го, без да го назовавате по име, без да го класифицирате, без да казвате, че то принадлежи към определен вид – правейки това, вие преставате да го гледате. Следователно едно от най-трудните неща е да слушаме – да слушаме комуниста, социалиста, депутата, капиталиста, когото и да е, вашата съпруга, вашите деца, вашия съсед, автобусния кондуктор, птиците – просто да слушаме.

И само когато слушате без идея, без мисъл, вие сте в контакт и тогава ще разберете дали това, което се казва, е истина или лъжа, нямате нужда от обсъждане.

Слушането носи свобода

Когато правите усилие да слушате, дали наистина слушате? Или самото усилие е разсейване, което пречи на слушането? Дали извършвате усилие, когато слушате нещо, което ви носи наслада?... Вие не сте осъзнати за истината, нито виждате лъжата като лъжа, докато вашият ум е претрупан по какъвто и да е начин с усилие, със сравнение, с оправдание, с осъждане.

Слушането само по себе си е напълно завършено действие, самото действие на слушане води до свобода. Но дали наистина се занимавате със слушане или се занимавате с вътрешния безпорядък? Ако се вслушате... в смисъл – да бъдете осъзнати за вашите конфликти и противоречия, без да упражнявате натиск, за да ги вмъкнете в определен модел на мислене, може би всички те ще изчезнат. Виждате, ние постоянно се опитваме да бъдем това или онова, да достигнем определено състояние, да имаме определен вид преживяване и да избегнем друго и така нашият ум е непрестанно зает с нещо. Той никога не е тих и спокоен, за да се вслуша в шума на собствените си борби и болки. Радвайте се на простотата... и не се опитвайте да станете нещо различно или да постигнете някакво преживяване.